

(S)

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. vasario 23 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Artūro Driuko (pranešėjas), Sigitos Rudėnaitės ir Antano Simniškio (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **suinteresuoto asmens antstolio Jono Petriko** kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2022 m. liepos 27 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos V. P. skundą dėl antstolio veiksmų, suinteresuotas asmuo antstolis Jonas Petrikas.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl antstolio įpareigojimo grąžinti neteisėtai iš skolininkės sąskaitos nurašytas lėšas, kai šios yra paskirstytos ir išmokėtos išieškotojams, taip pat dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą, aiškinimo ir taikymo.
2. Suinteresuotas asmuo antstolis J. Petrikas, vykdydamas skolos išieškojimą iš pareiškėjos (skolininkės) V. P., nurodė bankui priverstinai nurašyti lėšas, patenkančias į jos kredito įstaigoje atidarytą sąskaitą, ir jas pervesti į antstolio depozitinę sąskaitą. 2021 m. vasario 26 d. bankas pervedė į antstolio depozitinę sąskaitą 3063,88 Eur. 2021 m. vasario 28 d. pareiškėja registruota pašto siunta išsiuntė antstoliui 2021 m. vasario 26 d. datos prašymą grąžinti neteisėtai nurašytas lėšas, nes jos skirtos nepilnamečiams vaikams išlaikyti ir iš jų negalima išieškoti. Ši pašto siunta pareiškėjai buvo grąžinta 2021 m. balandžio 17 d. su žyma, kad buvo neatsiimta pašte per siuntos saugojimo terminą. Antstolis 2021 m. kovo 26 d. priėmė patvarkymą, kuriuo 3063,88 Eur sumą paskirstė išieškotojams. Pareiškėja pateikė antstoliui skundą, reikalaudama grąžinti 3063,88 Eur sumą. Antstolis skundo netenkino, motyvuodamas tuo, kad pareiškėja neteko teisės reikalauti grąžinti lėšas, nes ji per Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytą 14 dienų terminą nuo lėšų nurašymo dienos nepateikė įrodymų, patvirtinančių jų kilmę.
3. Pareiškėja kreipėsi į teismą, prašydama įpareigoti antstolį grąžinti nurašytą 3063,88 Eur sumą į jos banko sąskaitą.
4. Pareiškėja nurodė, kad ji, nepažeisdama Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyto 14 dienų termino nuo lėšų nurašymo dienos, 2021 m. vasario 28 d. registruota pašto siunta išsiuntė antstoliui prašymą grąžinti 3063,88 Eur sumą, prie jo pridėjo banko sąskaitos išrašus, patvirtinančius lėšų kilmę, t. y. kad jos skirtos vaikams išlaikyti. Ji du kartus (2021 m. kovo 18 d. ir 2021 m. balandžio 12 d.) skambino į antstolio kontorą ir antstolio padėjėjas ją patikino, kad lėšos bus grąžintos, tačiau lėšos nebuvo grąžintos. 2021 m. balandžio 17 d. jai buvo grąžinta antstoliui siusta pašto siunta su prašymu grąžinti lėšas, nepavykus jos įteikti antstoliui. Pašto darbuotojai 2021 m. kovo 5 d. bandė siuntą įteikti antstolio kontoroje, tačiau jos niekas nepriėmė, o per siuntai atsiimti pašte nustatytą terminą (nuo 2021 m. kovo 5 d. iki 2021 m. balandžio 7 d.) jos niekas neatsiėmė. Pareiškėjos teigimu, antstolis, neatsiimdamas siuntos su prašymu grąžinti lėšas, elgėsi aplaidžiai, užkirto jai kelią laiku pateikti lėšų kilmę patvirtinančius dokumentus.
5. Antstolis teigė, kad pareiškėjos siuntos su prašymu grąžinti nurašytas lėšas jis negavo, nes ant vokio buvo nurodytas netikslus adresas (nurodyta: Klaipėda, J. Janonio g. 17, tačiau nenurodytas gavėjas), o šiuo adresu yra ne tik antstolio kontoros patalpos, bet ir kitų juridinių asmenų patalpos, taip pat gyvenamieji butai; pareiškėja telefonu bendravo su antstolio kontoros darbuotojais, jai buvo paaiškinta, kad ji turi pateikti dokumentus, patvirtinančius lėšų kilmę, tačiau ji tokių nepateikė; pareiškėja anksčiau ne kartą kreipėsi į antstolį dėl nurašytų lėšų grąžinimo, pateikdavo lėšų kilmę patvirtinančius įrodymus ir jos prašymai buvo patenkinti. Šiuo atveju ji nesidomėjo vykdomosios bylos eiga, todėl dėl savo aplaidumo nepasinaudojo teise prašyti grąžinti lėšas; antstolis tik po 28 dienų nuo lėšų nurašymo dienos, negavęs iš pareiškėjos įrodymų, pagrindžiančių jų kilmę, jas paskirstė išieškotojams.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Klaipėdos apylinkės teismas 2021 m. gegužės 27 d. nutartimi pareiškėjos skundą dėl antstolio veiksmų atmetė.
7. Teismas, remdamasis bylos duomenimis, nustatė:
 - 7.1. Antstolio J. Petriko žinioje yra dvi vykdomosios bylos – byla Nr. 0172/09/00232 ir byla Nr. 0172/16/01221 – dėl skolos ir palikanų išieškojimo iš pareiškėjos V. P. išieškotojams V. D. ir UAB „Noble Group“.
 - 7.2. Antstolis 2021 m. vasario 5 d. nurodymu Nr. S-21-172-3839 nurodė bankui priverstinai nurašyti lėšas, patenkančias į pareiškėjos banko sąskaitą, ir pervesti jas į antstolio depozitinę sąskaitą.
 - 7.3. 2021 m. vasario 26 d. bankas iš pareiškėjos sąskaitos į antstolio depozitinę sąskaitą pervedė 3063,88 Eur. Antstolis 2021 m. kovo

26 d. išieškotų lėšų paskirstymo patvarkymu Nr. S-21-172-11053 paskirstė šią sumą išieškotojams.

8. Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad vykdomosiose bylose nėra duomenų apie tai, jog antstolio kontoroje būtų gautas ir užregistruotas pareiškėjos 2021 m. vasario 26 d. prašymas. Pareiškėja teismui pateikė antstoliui adresuotą 2021 m. vasario 26 d. prašymą, kuriuo ji prašė grąžinti 3063,88 Eur sumą į jos banko sąskaitą. Iš pareiškėjos banko sąskaitos išrašo matyti, kad jai yra pervedamas išlaikymas, skirtas nepilnamečiams vaikams. Iš prie skundo pridėtos laiško (voko), kuriuo buvo siųstas jos 2021 m. vasario 26 d. prašymas antstoliui dėl lėšų grąžinimo, kopijos matyti, kad ant voko nurodytas adresatas „antstoliui J. Petrikui, J. Janonio g. 17, Klaipėda“ ir pašto žymoje pažymėta, kad adresatas siuntos neatsiėmė pašte per siuntos saugojimo terminą. Vykdomojoje byloje esantis AB Lietuvos pašto elektroninis pranešimas, adresuotas antstolio J. Petriko kontorai, patvirtina, kad siunta Nr. RE193993865LT (kuria pareiškėja siuntė prašymą antstoliui dėl lėšų grąžinimo) grąžinta siuntėjui, nes ant korespondencijos buvo nurodytas tik adresas, tačiau nenurodytas gavėjas. Byloje esanti pareiškėjos telefoninių skambučių išklotinė patvirtina, kad skunde nurodytais laikotarpiais ji susisiekė su antstolio kontoros darbuotojais, šią aplinkybę patvirtino ir antstolis savo patvarkyme dėl atsisakymo tenkinti pareiškėjos skundą.
9. Teismas nurodė, kad, pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352 patvirtintos Sprendimų vykdymo instrukcijos 100 punktą, jeigu išieškojimas buvo nukreiptas į kredito įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje esančias lėšas, skolininkas turi teisę per 14 dienų nuo lėšų priverstinio nurašymo iš sąskaitos dienos pateikti antstoliui dokumentus, įrodančius, kad nurašytos lėšos, į kurias negali būti nukreiptas išieškojimas, arba lėšos, iš kurių turi būti daromos išskaitos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – ir [CPK](#)) nustatyta tvarka; tokios lėšos ne vėliau kaip per 5 darbo dienas grąžinamos skolininkui. Sprendimų vykdymo instrukcijos 101 punkte nustatyta, kad jeigu skolininkas tokių dokumentų per nustatytą terminą nepateikia, antstolis areštuotas lėšas išmoka išieškotojams Instrukcijos 96–97 punktuose nustatyta tvarka.
10. Teismas pažymėjo, kad, areštuojant lėšas, esančias skolininko banko sąskaitose, antstoliui nėra žinoma apie jų kilmę, taip pat nėra žinoma, koks fizinis ar juridinis asmuo jas perveda į skolininko banko sąskaitą, todėl pareiga informuoti antstolį bei įrodyti lėšų kilmę tenka skolininkui.
11. Teismas nurodė, kad skolininkas privalo aktyviai domėtis vykdomosios bylos eiga, bendradarbiauti su šalinis ir vykdomo veiksmus atliekančiu antstoliu ([CPK 644 straipsnio](#) 4 punktas), todėl pareiškėja, 2021 m. vasario 28 d. išsiuntusi antstoliui prašymą dėl lėšų grąžinimo, turėjo pareigą aktyviai domėtis šio prašymo įteikimo procesu, t. y. laiško įteikimu. AB Lietuvos paštu neįteikus laiško antstoliui, ji turėjo galimybę prašymą su priedais pateikti antstolio kontoros elektroninio pašto adresu, tačiau duomenų apie alternatyvius prašymo įteikimo būdus ji nepateikė.
12. Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad antstolio kontoroje ne vieną kartą buvo gauti pareiškėjos prašymai dėl lėšų grąžinimo (pvz., 2021 m. sausio 21 d. ir 2021 m. sausio 27 d. prašymai, prie kurių ji pridėdavo banko sąskaitos išrašus, patvirtinančius lėšų kilmę). Teismo vertinimu, pareiškėja, net du kartus telefonu susisiekusi su antstolio kontoros darbuotojais, aiškiai suprato ir iš jau turimos patirties puikiai žinojo, kad, prašant grąžinti lėšas, tokį prašymą reikia pagrįsti, t. y. pateikti lėšų kilmę patvirtinančius dokumentus, tačiau byloje nėra duomenų, kad ji būtų pateikusi antstoliui dokumentus, patvirtinančius prašomų grąžinti lėšų kilmę.
13. Teismas padarė išvadą, kad pareiškėja dėl savo nerūpestingumo ir nebendradarbiavimo su antstoliu praleido Sprendimų vykdymo instrukcijos 100 punkte nustatytą 14 dienų terminą, skaičiuojamą nuo priverstinio lėšų nurašymo, per kurį ji turėjo teisę pateikti antstoliui dokumentus, įrodančius, kad nurašytos lėšos, į kurias negali būti nukreiptas išieškojimas.
14. Klaipėdos apygardos teismas, išnagrinėjęs pareiškėjos atskirąjį skundą, 2021 m. rugsėjo 2 d. nutartimi panaikino pirmosios instancijos teismo nutartį ir klausimą išsprendė iš esmės: įpareigojo antstolį grąžinti iš pareiškėjos sąskaitos nurašytas ir į antstolio depozitinę sąskaitą pervestas lėšas – 3063,88 Eur.
15. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2022 m. balandžio 20 d. nutartimi panaikino Klaipėdos apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 2 d. nutartį ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, konstatavusi, kad apeliacinės instancijos teismas, neįvertinęs bylos rašytinių duomenų visumos, nenustatė esminės aplinkybės – ar antstolis žinojo ir (ar) turėjo žinoti apie pareiškėjos jam išsiųstą pašto siuntą su prašymu grąžinti nurašytas lėšas.
16. Klaipėdos apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal pareiškėjos atskirąjį skundą iš naujo, 2022 m. liepos 27 d. nutartimi panaikino Klaipėdos apylinkės teismo 2021 m. gegužės 27 d. nutartį ir klausimą išsprendė iš esmės: įpareigojo antstolį grąžinti iš pareiškėjos sąskaitos nurašytas ir į antstolio depozitinę sąskaitą 2021 m. vasario 26 d. pervestas lėšas – 3063,88 Eur.
17. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad, nagrinėjant bylą iš naujo, pareiškėja pateikė voko, kuriame siuntė antstoliui 2021 m. vasario 26 d. datos prašymą dėl nurašytų lėšų grąžinimo su lėšų kilmę pagrindžiančiais dokumentais, originalą. Jame esantys duomenys, t. y. nurodytas adresatas ir adresas – „antstoliui J. Petrikui, J. Janonio g. 17, Klaipėda“ atitinka voko kopijoje (kuri yra vykdomojoje byloje Nr. 0172/09/00232) esančius duomenis. Oficialiame antstolio Jono Petriko kontoros interneto puslapyje nenurodytas joks kitas adresas, tik tas pats – J. Janonio g. 17, Klaipėda. Taigi voke yra nurodytas tikslus adresatas ir adresas. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad, esant į bylą pateiktam voko originalui, nekyla abejonių dėl šio įrodymo (vykdomojoje byloje esančios voko kopijos) keistumo ir patikimumo.
18. Apeliacinės instancijos teismas atkreipė dėmesį, kad antstolis neginčija, jog pareiškėja siuntė jam 2021 m. vasario 26 d. prašymą grąžinti nurašytas lėšas, tačiau tvirtina, kad pašto siuntos negavo.
19. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, byloje esanti pareiškėjos telefoninių skambučių išklotinė patvirtina, kad skunde nurodytais laikotarpiais (2021 m. kovo 18 d., 2021 m. balandžio 13 d.) pareiškėja susisiekė su antstolio kontora, domėjosi, kodėl jai negrąžinamos nurašytos lėšos. Šią aplinkybę patvirtino ir antstolis 2021 m. gegužės 3 d. patvarkyme, kuriuo atsisakė tenkinti pareiškėjos skundą. Dėl to apeliacinės instancijos teismas pripažino nepagrįstais antstolio argumentus, kad pareiškėjos teiginiai, jog ji skambino į antstolio kontorą, vertintini kritiškai.
20. Pagal AB Lietuvos pašto ir pareiškėjos pateiktus duomenis apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad siunta Nr. RE193993865LT (kuria pareiškėja siuntė antstoliui prašymą dėl lėšų grąžinimo) pašte buvo gauta 2021 m. kovo 5 d. ir perduota pristatyti. Nepavykus siuntos pristatyti, ji buvo grąžinta į pašto skyrių ir saugota nustatyta saugojimo terminą. Pasibaigus saugojimo terminui, siunta grąžinta siuntėjai su pašto žyma, kad adresatas neatsiėmė siuntos pašte per saugojimo terminą. Pašto žymoje voke nėra jokių duomenų apie netikslią adresą ar adresatą. Vizualiai matyti, kad adresatas ir adresas voke perbrauktas tuo pačiu rašalu kaip ir pašto darbuotojos parašas. Apeliacinės instancijos teismo nuomone, visuotinai yra žinoma aplinkybė, kad, nepavykus įteikti pašto siuntos, pašto darbuotojai adresatą ir adresą perbraukia, taip padarydami žymą apie siuntos neįteikimą ([CPK 182 straipsnio](#) 2 punktas). Vykdomojoje byloje yra lygiai taip pat perbrauktų vokų, kuriais antstolio pareiškėjai siūsti procesiniai dokumentai grįžo neįteikti. Iš viešoje erdvėje esančių duomenų, pvz., <https://pprojektai.lt/j-janonio-g-17-klaipedoje-paprastojo-remonto-projektas/>, matyti, kad antstolio J. Petriko kontora įsikūrusi kampiniame gatvių sankryžoje esančiame name, virš įėjimo yra užrašas „Teisės rūmai“, per tą patį įėjimą galima patekti į advokatų kontorą „Žlioba&Žlioba“, ant durų yra užrašytas darbo laikas, kabinetų ar butų numeriai nenurodyti ([CPK 179 straipsnio](#) 3 dalis).
21. Apeliacinės instancijos teismas atkreipė dėmesį, kad siuntos pristatymą vykdė pašto darbuotojai paaiškino, jog ant korespondencijos buvo nurodytas tik adresas, kuriuo veikia įvairios įmonės, taip pat yra gyvenamųjų butų, tačiau nebuvo nurodytas gavėjas, todėl siuntos pristatymas buvo neįmanomas. Apeliacinės instancijos teismas laikė, kad byloje nėra jokių tokius pašto darbuotojų teigimus pagrindžiančių įrodymų, priešingai, juos paneigia voke ir oficialioje antstolio kontoros interneto svetainėje esantys duomenys apie kontoros adresą. Pagal juos antstolio

kontora registruota ne konkrečiame bute, o name, kurio adresas – J. Janonio g. 17, Klaipėda. Pažymėjęs, kad AB Lietuvos paštas nepateikė informacijos, kokie konkrečiai darbuotojai, kurią valandą ir kokių būdu bandė pristatyti siuntą, apeliacinės instancijos teismas laikė, jog šios aplinkybės nėra teisiskai reikšmingos nagrinėjamoje byloje, nes joje nesprendžiama dėl pašto darbuotojų veiksmų teisėtumo, be to, nesant nurodyto siuntos adresato, kaip teigiama pašto pateiktoje informacijoje, mažai tikėtina, kad pašto darbuotojams būtų buvę objektyviai įmanoma palikti adresatui pranešimą apie pašte saugomą siuntą. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, pašto pateiktų duomenų prieštaravimas kelia abejonių išdėstytos informacijos teisingumui, jas, be to, patvirtina ir vykdomojoje byloje Nr. 0172/09/00232 esantis siuntų pristatymo lakštas įmonei. Šiame lakšte yra nurodytos 2021 m. kovo 5 d. antstolio J. Petriko kontorai pristatytos pašto siuntos, tačiau tarp jų nėra pareiškėjos siuntos pašto siuntos Nr. RE193993865LT, nors pats AB Lietuvos paštas pateikė duomenis, kad ši siunta pašte buvo gauta 2021 m. kovo 5 d. ir perduota pristatyti. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad, kaip minėta, AB Lietuvos pašto veiksmai nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas, tuo tarpu antstolis, kaip oficialius valstybės įgaliojimus turintis pareigūnas, viešai deklaruojęs savo kontoros adresą, turi pareigą užtikrinti, kad šiuo adresu siunčiamos pašto siuntos jį pasiektų, taigi, gavęs pašto pranešimą apie pašte esančią jam skirtą siuntą, turi ją atsiimti.

22. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad byloje pateikti duomenys patvirtina, jog registruota siunta Nr. RE193993865LT išsiųsta 2021 m. vasario 28 d., t. y. praėjus dviem dienoms nuo lėšų nurašymo iš pareiškėjos sąskaitos, taigi nepraleidus Sprendimų vykdymo instrukcijos 100 punkte nustatyto 14 dienų termino. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, aplinkybė, kad pareiškėja domėjosi vykdomąja byla, patvirtina ir tai, jog ji keletą kartų skambino į antstolio kontorą, domėjosi, kodėl nurašytos lėšos nėra gražinamos į jos sąskaitą. Atsižvelgdamas į tai ir remdamasis kasacinio teismo išaiškinimais, kad ir pačiam antstoliui, be kita ko, taikytinas aukštesnis profesinio rūpestingumo standartas, kuris suponuoja, jog rūpestingas antstolis turi būti aktyvus vykdomojoje byloje, reaguoti į vykdomo kluvinius ir dėti visas reikiamas protingas pastangas tam, kad jie būtų pašalinti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugsėjo 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-479-248/2015](#)), apeliacinės instancijos teismas nesutiko su antstolio teiginiais, jog pareiškėja nevykdė savo pareigos bendradarbiauti su vykdomo veiksmus atliekančiu antstoliu ir įgyvendinti savo procesines teises.
23. Remdamasis vykdomosios bylos Nr. 0172/09/00232 duomenimis, apeliacinės instancijos teismas taip pat nustatė, kad dar 2019 m. gruodžio 2 d. antstolio kontoroje buvo gauta informacija apie į pareiškėjos banko sąskaitą pervedamų lėšų kilmę, t. y. Vokietijos kompetentingos institucijos mokamas vaikams išlaikyti skirtas lėšas. Be to, į vykdomąją bylą buvo pateikti pareiškėjos banko sąskaitos išrašai, o 2021 m. sausio 13 d. antstolio kontoroje užregistruotas pareiškėjos pateiktas Vokietijos Federacinės Respublikos šeimos kasos sprendimas dėl išmokų vaikams. Atsižvelgdamas į tai, apeliacinės instancijos teismas padarė išvadą, kad, 2021 m. sausio 13 d. gavęs Vokietijos kompetentingos institucijos sprendimą dėl pareiškėjai mokamų vaikams išlaikyti skirtų lėšų ir po mėnesio (2021 m. vasario 26 d.) nurašęs pinigus nuo pareiškėjos banko sąskaitos, be to, buvus duomenų, kad pareiškėja 2021 m. kovo 18 d. skambino į antstolio kontorą ir teiravosi dėl nurašytų lėšų grąžinimo, antstolis, vykdydamas savo pareigas, turėjo elgtis atidžiai ir rūpestingai, bendradarbiauti su pareiškėja (juolab, kad ir ji, akivaizdu, to siekė), padėti jai įgyvendinti procesines teises vykdomojoje byloje, o ne elgtis formaliai. Apeliacinės instancijos teismas pripažino visiškai nepagrįstais ir faktinėms aplinkybėms bei vykdomosios bylos duomenims prieštaraujančiais antstolio argumentus, kad pareiškėja iš esmės nesinaudojo savo teise pateikti antstoliui dokumentus, patvirtinančius vaikams išlaikyti skirtų išmokų į banko sąskaitą gavimą, sprendimo skirti išmoką vaikui kopiją. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad šie dokumentai jau buvo pateikti antstoliui, todėl šiuo atveju jis, juos turėdamas ir siekdamas rūpestingai atlikti savo pareigas, prieš paskirstydamas nurašytas lėšas išieškotojams, turėjo ir galėjo suabejoti nurašytų lėšų kilmę ir nurašymo teisėtumu, o ne formaliai, nesulaukęs pareiškėjos prašymo grąžinti nurašytas lėšas, paskirstyti jas išieškotojams.
24. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, nustatytos aplinkybės ir byloje esantys įrodymai patvirtina, kad antstoliui, jeigu jis būtų elgęsis atidžiai ir rūpestingai, turėjo ir galėjo būti žinoma, jog pareiškėja yra išsiuntusi prašymą dėl nurašytų lėšų grąžinimo, juolab kad antstolis jau ne kartą buvo nurašęs lėšas iš pareiškėjos banko sąskaitos ir vėliau jas grąžinęs. Antstolis, turėdamas duomenų, kad į pareiškėjos sąskaitą yra pervedami vaikams išlaikyti skirti pinigai, ypač kai tokią informaciją, kaip teigia pareiškėja, ji buvo nurodžiusi ir 2021 m. kovo 18 d. telefonu antstolio padėjėjui, privalėjo būti aktyvus, atsižvelgti į pareiškėjos telefonu nurodytas aplinkybes, į vykdomojoje byloje esančius duomenis ir įsitikinti, ar į depozitinę sąskaitą pervestos lėšos yra nurašytos pagrįstai, taip pat patikrinti, ar yra gavęs visą jam adresuotą pašto siuntą. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, antstolis nagrinėjamo atveju, nesidomėdamas situacija ir nesistengdamas užtikrinti pareiškėjos teisių ir teisėtų interesų, elgėsi pernelyg formaliai, todėl nepagrįstu pripažintinas jo siekis visą atsakomybę už susiklosčiusią situaciją perkelti tik pareiškėjai.
25. Apeliacinės instancijos teismas konstatavo, kad pareiškėja laiku išsiuntė antstoliui prašymą grąžinti 2021 m. vasario 26 d. nurašytas lėšas ir lėšų kilmę pagrindžiančius dokumentus, šią aplinkybę pripažįsta ir antstolis
- , tuo tarpu pašto veiksmų kontrolė nėra priskirta pareiškėjai ir atsakomybė už pašto siuntos tinkamą įteikimą antstoliui (kontorai) jai negali kilti.

III. Kasacinio skundo teisiniai argumentai

26. Kasaciniame skunde suinteresuotas asmuo antstolis J. Petrikas prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2022 m. liepos 27 d. nutartį ir palikti galioti Klaipėdos apylinkės teismo 2021 m. gegužės 27 d. nutartį. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 26.1. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė įrodymų vertinimo taisyklės ([CPK 185](#) straipsnis), nes, vertindamas įrodymus ir jų pagrindu nustatydamas faktines bylos aplinkybes, nesilaikė įrodymų lygybės principo – pareiškėjos pateiktus duomenis laikė neginčijamais savaresniais už antstolio pateiktus rašytinius įrodymus:
- 26.1.1. Teismas visiškai nevertino ir nepasisakė dėl aplinkybių, kad visas registruotas pašto siuntas į antstolio kontorą tik kontoros darbo valandomis pristato ir perduoda antstoliui arba kontoros darbuotojai pasirašytinai AB Lietuvos pašto kurjeris, vykdydamas antstolio ir AB Lietuvos pašto sutartį dėl pašto paslaugų teikimo. Šioje sutartyje nurodyta, kad kurjeris antstoliui (adresatas gali būti nurodomas užrašant vardą, pavardę ir nenurodant pareigų) adresuotas pašto siuntas visada perduoda tik antstoliui arba kontoros darbuotojui ir niekada kontoros pašto dėžutėje nepalieka jokių pašto siuntų ar pašto pranešimų apie pašte esančias antstoliui adresuotas pašto siuntas.
- 26.1.2. Teismas nepagrįstai vertino AB Lietuvos pašto 2021 m. kovo 5 d. siuntų pristatymo lakštą įmonei (kuriame neįrašyta pašto siunta Nr. RE193993865LT) ir AB Lietuvos pašto į bylą pateiktą informaciją (kurioje siuntos pristatymą vykdė pašto darbuotojai paaiškino, kad ant korespondencijos buvo nurodytas tik adresas, kuriuo veikia įvairios įmonės, taip pat yra gyvenamųjų butų, tačiau nebuvo nurodytas gavėjas, todėl siuntos pristatymas buvo neįmanomas) kaip keliančius abejonių ir prieštaravimų vienas kitam įrodymus. Suinteresuotas asmuo teigia, kad nesuprantama, kokius prieštaravimus tarp šių duomenų įžvelgė teismas.
- 26.1.3. Suinteresuoto asmens nuomone, galima teismo šališkumą rodo tai, kad teismas pripažino neginčijamais įrodymais tik pareiškėjos pateiktą pašto voko originalą, taip pat jos pateiktą iš tinklalapio <https://www.post.lt/siuntu-sekimas> atspausdintą automatiškai sistemos suformuotą informacinį tekstą apie siuntą Nr. RE193993865LT ir nemotyvuotai bei nepagrįstai nepripažino patikimais AB Lietuvos pašto 2021 m. kovo 5 d. siuntų pristatymo lakšto įmonei ir pašto darbuotojų paaiškinimų, kad, ant siuntos nesant užrašyto tikslaus gavėjo, siuntos pristatymas buvo neįmanomas.

- 26.1.4. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai argumentuoja, kad pašto siuntos pristatymo antstoliui negalimumą paneigia oficialioje antstolio kontoros interneto svetainėje esantys duomenys apie kontoros adresą, pagal kuriuos antstolio kontora registruota name, kurio adresas – J. Janonio g. 17, Klaipėda. Teismas ignoravo aplinkybes, kad skundžiamoje nutartyje paminėtame tinklalapyje <https://pprojektai.lt/j-janonio-g-17-klaipedeje-paprastojo-remonto-projektas/> yra publikuojamas įėjimo su užrašu „Teisės rūmai“ fotonuotraukos. Jose matyti, kad pastatas yra trijų aukštų ir prie įėjimo durų ant sienų pritvirtintos iškabos – „Advokatų kontora „Žioba&Žioba“, „Antstolio Jono Petriko kontora“ ir „UAB „Noble Group“. Teismas taip pat neatkreipė dėmesio, kad šis pastatas yra J. Janonio ir I. Kanto gatvių sankryžoje ir, be įėjimo su užrašu „Teisės rūmai“, turi dar tris įėjimus iš J. Janonio gatvės pusės, todėl, nenurodžius adresato, o vien tik adresą – J. Janonio g. 17, Klaipėda, neįmanoma nustatyti, kokiam konkrečiai asmeniui pašto siunta yra skirta ir kieno pašto dėžutėje palikti pašto pranešimą.
- 26.1.5. Iš skundžiamos apeliacinės instancijos teismo nutarties turinio (žr. skundžiamos nutarties 31 punktą arba šios nutarties 21 punktą) visiškai neaišku, nustatė teismas ar ne, ar buvo antstoliui paliktas pranešimas apie pašte esančią antstoliui skirtą siuntą. Iš nieko negali būti reikalaujama to, kas neįmanoma (lot. *impossibile nulla obligatio est*). Taigi, nenustačius, kad antstolis gavo pašto pranešimą apie pašte esančią jam skirtą siuntą, nesąžininga ir neteisinga teigti, jog antstolis negalėjo nežinoti apie pareiškėjos jam išsiųstą pašto siuntą.
- 26.2. Apeliacinės instancijos teismas, neskyręs nei dokumentų medžiagų, nei rašytinės ekspertizės ([CPK 212 straipsnis](#)), vizualiniu būdu kompetentingai nustatė ir pateikė ekspertinę išvadą, kad adresatas ir adresas voke perbrauktas tuo pačiu rašalu, kaip ir pašto darbuotojos parašas, tačiau visiškai netyrė ir nepasisakė, ar adresas ir adresatas įrašyti ant voko tuo pačiu laiku ir ta pačia rašymo priemone.
- 26.3. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad bylų pagal skundus dėl antstolių veiksmų nagrinėjimo procesiniai ypatumai nustatyti [CPK 443 straipsnyje](#); ypatingosios teisenos bylos yra nedispozityvios, t. y. jose teismas turi būti aktyvus ([CPK 179 straipsnio](#) 2 dalis), nes pagal [CPK 443 straipsnio](#) 8 dalį byla nagrinėjantis teismas turi imtis visų būtinų priemonių, kad būtų visapusiškai išaiškintos visos bylos aplinkybės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. sausio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-175-313/2021](#)).
- 26.4. Jeigu apeliacinės instancijos teismas kėlė klausimą, kas konkrečiai, kada ir kaip galėjo pristatyti antstoliui siuntą, vadinasi, atsakymas į šį klausimą, priešingai nei teigiama skundžiamoje šio teismo nutartyje, yra reikšmingas. Atsakius į jį būtų patvirtintas arba paneigtas nagrinėjamai bylai reikšmingas faktas – ar galėjo antstolis žinoti apie pašto siuntą.
- 26.5. Byloje neginčijama, kad į pareiškėjos banko sąskaitą pervedamas ir išlaikymas vaikams, tačiau apeliacinės instancijos teismas nevertino ir nepasisakė dėl aplinkybių, kad 2021 m. vasario 26 d. iš pareiškėjos banko sąskaitos į antstolio depozitinę sąskaitą buvo pervesta 3063,88 Eur tik tada, kai antstolė Vida Daugirdienė 2021 m. vasario 25 d. pervedė į pareiškėjos banko sąskaitą 3107,13 Eur. Iš banko sąskaitos išrašo nebuvo galimybės nustatyti šių antstolės pervestų lėšų kilmės, juolab kad antstolė nesuteikė pareiškėjai teisės laisvai disponuoti grąžintomis 3107,13 Eur lėšomis.
- 26.6. Suinteresuotas asmuo teigia, kad neginčija, jog 2021 m. kovo 18 d. ir 2021 m. balandžio 13 d. pareiškėja skambino į antstolio kontorą. Antstolio kontoros darbuotojai kiekvieną kartą paaikškindavo pareiškėjai, kad ji, norėdama susigrąžinti nurašytas lėšas, turi pateikti antstoliui dokumentus, patvirtinančius nurašytų lėšų kilmę. Pareiškėja tokius dokumentus pateikė tik su 2021 m. balandžio 19 d. skundu dėl antstolio veiksmų. Suinteresuotas asmuo pažymi, kad pareiškėja, skambindama į antstolio kontorą, neužsiminė apie jokią pašto siuntą, kurią galbūt siuntė antstoliui. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai prioritetą teikė pareiškėjos telefonu pateiktiems prašymams grąžinti nurašytas lėšas nepateikiant jų kilmę patvirtinančių dokumentų ir visiškai ignoravo bei nevertino antstolio pastangų sudaryti pareiškėjai sąlygas pateikti šiuos dokumentus: antstolis 2021 m. vasario 26 d. iš pareiškėjos banko sąskaitos nurašytas lėšas paskirstė išieškotojams tik 2021 m. kovo 26 d., t. y. laukė ne 14 dienų (Sprendimų vykdymo instrukcijos 100 punktas), o 28 dienas nuo lėšų priverstinio nurašymo iš sąskaitos dienos. Be to, suinteresuotas asmuo atkreipia dėmesį, kad pareiškėja nei antstoliui, nei šioje byloje nepateikė antstolės V. Daugirdienės pervestų lėšų kilmę įrodančių dokumentų, tačiau apeliacinės instancijos teismas ir šios aplinkybės nevertino.
- 26.7. Apeliacinės instancijos teismas skundžiamoje nutartyje nepagrįstai rėmėsi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugsėjo 22 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-479-248/2015 pateiktais išaiškinimais, nes joje buvo sprendžiamas klausimas dėl teisės normų, reglamentuojančių elektroninių varžytynių pabaigą, aiškinimo ir taikymo, taigi, teismo cituota byla nėra analogiška ar bent panaši į nagrinėjamą atvejų sprendžiamus klausimus ir nustatytinas aplinkybes.
- 26.8. Apeliacinės instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, įpareigojo antstolį grąžinti iš pareiškėjos sąskaitos nuskaičiuotas ir į antstolio depozitinę sąskaitą pervestas lėšas – 3063,88 Eur, tačiau visiškai ignoravo faktą, kad šių lėšų antstolio depozitinėje sąskaitoje nėra. Taigi, skundžiamą nutartimi reikalaujama, kad antstolis įvykdytų tai, kas neįmanoma. Antstolio išieškotojams UAB „Noble Group“ bei V. D. pervestos sumos yra šių išieškotojų nuosavybė ir antstolis neturi galimybės šiomis lėšomis disponuoti. Remiantis kasacinio teismo praktika, išieškotojui pagal vykdomąjį dokumentą pervestų pinigų grąžinimas yra neįmanomas nenuginčijus išieškojimo pagrindą sudarančio vykdomojo dokumento (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-225/2009). Esant galiojančiam vykdomajam dokumentui, ypatingosios teisenos tvarka negali būti sprendžiamas klausimas dėl lėšų grąžinimo iš išieškotojų valdymo. Ginčijant išieškotojų nuosavybės teisę ir valdymo teisėtumą pareiškėjos teisės galėtų būti ginamos ne paduodant skundą dėl antstolio veiksmų, bet pareiškiant ieškinį ginčo teisenos tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. sausio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-175-313).

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą, aiškinimo ir taikymo

27. Pagal [CPK 353 straipsnio](#) 1 dalį kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskųstus teismų sprendimus (nutartis) teisės taikymo aspektu, remdamasis pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytais aplinkybėmis.
28. Nagrinėjamu atveju esminę reikšmę byloje turi faktinė aplinkybė, ar antstolis žinojo arba turėjo žinoti apie pareiškėjos jam išsiųstą pašto siuntą Nr. RE193993865LT su prašymu grąžinti nurašytas lėšas ir su jų kilmę pagrindžiančiais duomenimis.

29. Bylą nagrinėjusių teismų pozicija šiuo klausimu skirtinga.

30. Pirmosios instancijos teismas 2021 m. gegužės 27 d. nutartyje, kurią suinteresuotas asmuo kasaciniu skundu prašo palikti nepakeistą, šio klausimo iš esmės nesprendė, tik padarė išvadą, kad pareiškėja dėl savo nerūpestingumo ir nebendradarbiavimo su antstoliu praleido Sprendimų vykdymo instrukcijos 100 punkte nustatytą 14 dienų terminą nurašytų lėšų kilmę pagrindžiantiems dokumentams pateikti, nes, 2021 m. vasario 28 d. išsiuntusi antstoliui prašymą dėl lėšų grąžinimo, turėjo pareigą aktyviai domėtis siuntos Nr. RE193993865LT įteikimo procesu; be to, AB Lietuvos pašto darbuotojams neįteikus laiško antstoliui (tai, be kita ko, paaikšėjo 2021 m. balandžio 17 d., kai pašto siunta Nr. RE193993865LT buvo grąžinta pareiškėjai su žyma, kad nebuvo atsiimta pašte per siuntos saugojimo terminą, tuo tarpu lėšos nurašytos 2021 m. kovo 26 d.), pareiškėja turėjo galimybę prašymą su priedais antstoliui pateikti antstolio kontoros elektroninio pašto adresu, tačiau nepateikė teismui duomenų apie alternatyvius prašymo įteikimo antstoliui būdus.
31. Apeliacinės instancijos teismas skundžiamoje nutartyje konstatavo, kad pareiškėja vykdė savo pareigą bendradarbiauti su vykdymo veiksmams atliekančiu antstoliu ir įgyvendinti savo procesines teises. Apeliacinės instancijos teismas taip pat padarė išvadą, kad *byloje nustatytos aplinkybės ir joje esantys įrodymai* patvirtina, jog antstoliui, turėjusiam duomenų, kad į pareiškėjos sąskaitą yra pervedami vaikams išlaikyti skirti pinigai, jeigu jis būtų elgęsis atidžiai ir rūpestingai, taip, kaip reikalaujama pagal jo profesinius standartus, turėjo ir galėjo būti žinoma, kad pareiškėja yra išsiuntusi prašymą dėl nurašytų lėšų grąžinimo.
32. Suinteresuotas asmuo kasaciniame skunde teigia, kad apeliacinės instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, pažeidė [CPK 185](#) straipsnyje įtvirtintas įrodymų vertinimo taisykles; šis pažeidimas nagrinėjamoje byloje pasireiškė įrodymų lygybės principo nesilaikymu teismui nustatant reikšmingas faktines aplinkybes, susijusias su siuntos Nr. RE193993865LT įteikimu, ir jų pagrindu darant išvadą dėl antstolio veiksmų teisėtumo. Suinteresuoto asmens nuomone, apeliacinės instancijos teismas, darydamas savo išvadą, pareiškėjos pateiktus duomenis laikė neginčijamai svaresniais už suinteresuoto asmens pateiktus rašytinius įrodymus.
33. Vertinant šiuos kasacinio skundo argumentus, pažymėtina, kad kasacinio teismo praktika [CPK](#) reglamentuojamais įrodinėjimo bei įrodymų vertinimo klausimais nuosekliai išplėtotą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 8 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-155/2010](#); 2011 m. spalio 27 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-416/2011](#); 2016 m. kovo 16 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-156-701/2016](#); 2016 m. gegužės 5 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-258-219/2016](#) ir jose nurodytą kasacinio teismo praktiką; ir kt.).
34. Civiliniame procese galiojantis rungimosi principas ([CPK 12 straipsnis](#)) lemia tai, kad įrodinėjimo pareiga ir pagrindinis vaidmuo įrodinėjant tenka įrodinėjamų aplinkybių nustatymu suinteresuotoms šalims ([CPK 178 straipsnis](#)). Įrodinėjimo tikslas – teismo įsitikinimas, pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir vertinimu, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja ([CPK 176](#) straipsnio 1 dalis). Įrodymų vertinimas pagal [CPK 185](#) straipsnį reiškia, jog *faktinių duomenų įrodomąją vertę nustato teismas* pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-272-701/2017](#), 26 punktas).
35. Reikalavimas vertinti įrodymus, vadovaujantis vidiniu įsitikinimu, yra teismo nepriklausomumo principo išraiška, nes niekas negali nurodyti teismui, kaip vertinti vieną ar kitą įrodymą. Įrodymų vertinimas civilinėje byloje grindžiamas taisykle, kad tam tikrų faktinių aplinkybių buvimą teismas konstatuoja tada, kai jam nekelia didelių abejonių dėl tų aplinkybių egzistavimo. Teismas gali daryti išvadą apie tam tikrų aplinkybių buvimą tada, kai byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti, jog labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-139/2010](#); 2012 m. lapkričio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465/2012](#); ir kt.).
36. Įvertinant keletą įrodymų, lemia ne tik kiekvieno iš įrodymų patikimumas, bet ir įrodomųjų duomenų tarpusavio santykis – ar nėra prieštaravimų tarp jų, ar šalutiniai duomenys patvirtina pagrindinius, ar pakankami yra tiesioginiai duomenys, ar nuoseklūs yra šalutiniai įrodomieji faktai. Kai iš skirtingų byloje pateiktų įrodinėjimo priemonių gaunama prieštaringa informacija, teismas turi šį prieštaravimą pašalinti, t. y. nustatyti, kuria informacija (duomenimis) vadovautis, o kurią atmesti, turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadą apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-80-1075/2021](#), 43, 44 punktai).
37. Įrodymų vertinimas turi būti grindžiamas įrodymų lygybės principu, laikantis nuostatos, kad visi įrodymai turi vienokią ar kitokią įrodomąją vertę ir kad nė vieno negalima nemotyvuotai atmesti ar laikyti svaresniu, išskyrus įstatyme nurodytas išimtis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. lapkričio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-478-415/2016](#), 18 punktas).
38. Taigi, teismas, įvertinęs byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais, turi teisę tam tikrus įrodymus įvertinti kaip nepatikimus, nepakankamus tam, kad jais remiantis būtų galima konstatuoti bylai išspręsti reikšmingų aplinkybių (ne)egzistavimą ([CPK 185 straipsnio](#) 1 dalis).
39. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į byloje pateiktus įrodymus ir apskusto teismo procesinio sprendimo turinį, nurodytus kasacinio skundo argumentus, kuriais teigiama apie apeliacinės instancijos teismo padarytą [CPK 185 straipsnio](#) reikalavimų pažeidimą, pripažįsta teisiskai nepagrįstais. Teisėjų kolegijos vertinimu, bylą nagrinėjusio apeliacinės instancijos teismo nutarties motyvuojamosios dalies turinys teikia pagrindą padaryti išvadą, kad suinteresuoto asmens įvardyti pareiškėjos pateikti duomenys (voko originalas, kuriame nurodytas tikslus siuntos gavėjas; iš AB Lietuvos pašto tinklalapio <https://www.post.lt/siuntu-sekimas> atspausdinta siuntos kelio sekimo informacija), priešingai nei teigiama kasaciniame skunde, buvo įvertinti ne kaip svaresni įrodymai, o bendrame visų kitų byloje surinktų įrodymų kontekste ir ginčijama aplinkybė dėl antstolio žinojimo (turėjimo žinoti) apie pareiškėjos jam išsiųstą pašto siuntą Nr. RE193993865LT nustatyta išsamiai išanalizavus visus byloje esančius duomenis, įskaitant:
- 39.1. AB Lietuvos pašto 2021 m. rugsėjo 9 d. raštą Nr. 3-2021-04107;
- 39.2. AB Lietuvos pašto 2021 m. kovo 5 d. siuntų pristatymo lakštą įmonei;
- 39.3. pareiškėjos telefoninių skambučių įsklotinę, pripažįstant ją patvirtinančią, kad skunde nurodytais laikotarpiais (2021 m. kovo 18 d., 2021 m. balandžio 13 d.) pareiškėja susisiekė su antstolio kontora, domėjosi, kodėl jai negrąžinamos nurašytos lėšos, taigi, bendradarbiavo su antstoliu;
- 39.4. vykdomosios bylos Nr. 0172/09/00232 duomenis, įvertinant juos kaip pagrindžiančius, kad informacija apie į pareiškėjos banko sąskaitą pervedamų lėšų kilmę, t. y. Vokietijos kompetentingos institucijos mokamas vaikams išlaikyti skirtas lėšas, antstolio kontoroje buvo gauta dar 2019 m. gruodžio 2 d.; pateiktus pareiškėjos banko sąskaitos išrašus; tai, kad 2021 m. sausio 13 d. antstolio kontoroje registruotas pareiškėjos pateiktas Vokietijos Federacinės Respublikos šeimos kasos sprendimas dėl išmokų vaikams, ir tai, kad iš aptariamų skolininkės sąskaitos antstolis jau ne kartą buvo nurašęs ir vėliau grąžinęs lėšas.
40. Minėta, kad teismas dėl vienos ar kitos aplinkybės buvimo (nebuvo) sprendžia pagal įrodymus, kurių patikimumas jam nekelia abejonių. Viena esminių rašytinių įrodymų, kaip įrodinėjimo priemonės, patikimumo savybiu yra iu originalumas. Apeliacinės instancijos teismui pareikalavus, pareiškėja pateikė voko, kuriame nurodytas tikslus siuntos Nr. RE193993865LT gavėjas, originalą, todėl, nepaneigus šio rašytinio ir, be kita ko, tiesioginio bei pirminio, įrodymo originalumo, nėra pagrindo teigti, kad šis vokas nepatvirtina tikslaus adresato (gavėjo) nurodymo jame fakto ([CPK 185 straipsnis](#)).
41. Suinteresuotas asmuo kasacinio skundo argumentais kelia tam tikras abejones dėl pareiškėjos į bylą pateikto siuntos Nr. RE193993865LT

voko ir (ar) atskiru jo elementu (irašo apie gavėia irrašymo momento ir jo padarymo ta pačia priemone, kaip ir kiti irasai) autentiškumo. Teisėju kolegija šiuos argumentus, susijusius su apeliacinės instancijos teismo neva nepagrįstai neišsistomis ir nenustatytomis aplinkybėmis dėl voko duomenų patikimumo (žr. šios nutarties 26.2 punktą), vertina kaip nepagrįstus. Byloje nėra jokių patikimų ir objektyvių duomenų, leidžiančių abeioti pareiškėjos pateikto voko duomenų autentiškumą, tokiu duomeniu nei byla nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme, nei kasaciniame skunde nenurodė ir pats suinteresuotas asmuo (CPK 12, 178 straipsniai). Pažymėtina, kad voko duomenų autentiškumas gali būti įvertintas atlikus šio rašytinio įrodymo ekspertizę (CPK 212 straipsnis), tačiau suinteresuotas asmuo tokio prašymo neteikė. Apeliacinės instancijos teisme anskritai tokio klausimo nekėlė ir abeionių dėl ant voko esančių irrašų, be kita ko, ir apie gavėia, autentiškumo nereikškė. Taigi teismui nebuvo jokio pagrindo vertinti ši rašytini rodymą kaip reikalaujanti papildomo ištyrimo ir abeioti jo patikimumu bei irodomąja reikšme. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad apeliacinės instancijos teismas pagrįstai pareiškėjos i byla pateiktu voku ir ant jo esančia informacija vadovavosi kaip įrodymu ir turėjo pagrinda spresti, jog šis patvirtina teisiškai reikšminga aplinkybe – kad pareiškėja ant pašto siuntos, kurioje siuntė antstoliui prašymą gražinti nurašytus 3063.88 Eur ir šių lšų kilme pagrindžiančius dokumentus, nurodė tikslu gavėia – antstoli J. Petrika Tai pripažinus, kaip teisiškai nereikšmingai atmetini kasacinio skundo argumentai dėl duomenų, susijusių su galimybės nustatyti, kokiam konkrečiai asmeniui pašto siunta yra skirta ir kieno pašto dėžutėje palikti pašto pranešimą, buvimu (nebuvimu), nepagrįsto neįvertinimo (žr. šios nutarties 26.1.4 punktą).

42. Atkreiptinas dėmesys, kad suinteresuotas asmuo ginčija pašto pranešimo buvimą, argumentuodamas, jog visas registruotas pašto siuntas į antstolio kontorą tik kontoros darbo valandomis pristato ir perduoda antstoliui arba kontoros darbuotojui pasirašytinai AB Lietuvos pašto kurjeris, vykdydamas antstolio ir AB Lietuvos pašto sutartį dėl pašto paslaugų teikimo; šioje sutartyje nurodyta, kad kurjeris antstoliui adresuotas pašto siuntas visada perduoda tik antstoliui arba kontoros darbuotojui ir niekada kontoros pašto dėžutėje nepalieka jokių pašto siuntų ar pašto pranešimų apie pašte saugomas antstoliui adresuotas pašto siuntas.
43. Vertinama ši kasacinio skundo argumentą, teisėju kolegija pažymi, kad, bylos duomenimis, kasaciniame skunde (pagal kurį buvo išnagrinėta kasacinė byla [Nr. 3K-3-99-916/2022](#)) dėl aplinkybės, jog visas registruotas pašto siuntas į antstolio kontorą tik kontoros darbo valandomis pristato ir perduoda antstoliui arba kontoros darbuotojui pasirašytinai AB Lietuvos pašto kurjeris, antstolis buvo nurodęs, kad taip yra pagal nusistovėjusią praktiką. Tuo tarpu nagrinėjamame kasaciniame skunde teigiama, kad taip yra pagal antstolio ir AB Lietuvos pašto sudarytą sutartį dėl pašto paslaugų teikimo. Tokia sutartis i byla nėra pateikta. Aptariamai antstolio argumentai (teiginiai) kelia abeionių jų patikimumu dėl nenuoseklumo. Be to, iki šio bylos nagrinėjimo kasacine tvarka antstolis nesirėmė tokios sutarties buvimu ir atitinkamų jos nuostatų aplinkybėmis. CPK 347 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kasaciniame skunde neleidžiama remtis naujais įrodymais bei aplinkybėmis, kurie nebuvo nagrinėti pirmosios ar apeliacinės instancijos teisme, todėl teisėju kolegija nepasisako dėl anksčiau nenagrinėtų faktinių aplinkybių.
44. Nors aptariamo pašto pranešimo apie siuntą byloje nėra, tačiau iš skundžiamos apeliacinės instancijos teismo nutarties argumentų matyti, kad apie tokio pranešimo buvimą apeliacinės instancijos teismas sprendė iš AB Lietuvos pašto tinklalapio atspausdintos siuntos kelio sekimo informacijos ir joje ties 2021 m. kovo 5 d. data esančio irrašo „Kviečiame atvykti i paštą atsiinti siuntas. Atvykdami turėkite siuntos numerį ir dokumentą. Kitas asmuo siuntą gali atsiinti tik su įgaliojimu“, taip pat iš ant voko pašto aptarnavimo specialistės paliktos žymos, kad siuntos gražinimo priežastis – „Neatsiėmė pašte per siuntos saugojimo terminą“. Kasaciniame skunde dėstomais argumentais šie duomenys neginčijami, todėl teisėju kolegija neturi pagrindo nesutikti su apeliacinės instancijos teismo skundžiamoje nutartyje padarytomis išvadomis dėl antstoliui palikto pranešimo apie pašte saugomą jam adresuotą siuntą Nr. RE193993865LT aplinkybės.
45. Teisėju kolegijos vertinimu, apeliacinės instancijos teismas, priešingai nei teigiama kasaciniame skunde, nevertino šios nutarties 39.1 ir 39.2 punktuose nurodytų įrodymų kaip prieštarinių. Prieštaringa teismas laikė tik pačiame AB Lietuvos pašto 2021 m. rugsėjo 9 d. rašte nurodytą informaciją: viena vertus, joje nurodyta, kad pareiškėjos siusta siunta pašte buvo gauta 2021 m. kovo 5 d. ir perduota pristatyti; kita vertus, pažymima, jog ant siuntos nebuvo užrašytas tikslus gavėjas, todėl siuntos pristatymas nebuvo įmanomas. Apeliacinės instancijos teismas vertino, kad pašto rašte esantys prieštariniai duomenys kelia abeionių jame išdėstytos informacijos teisingumui, o siuntų pristatymo laktas įmonei šias abejones patvirtina. Taigi teismas nurodė (argumentavo), kodėl nelaiko šių įrodymų patikimais. Atsižvelgiant i tai, pripažintina, kad kasaciniame skunde nepagrįstai teigiama, jog apeliacinės instancijos teismas nemotyvuotai nepripažino patikimais AB Lietuvos pašto 2021 m. kovo 5 d. siuntų pristatymo laktas įmonei ir 2021 m. rugsėjo 9 d. rašte esančių pašto darbuotojų paaiškinimų apie pašto siuntoje nenurodytą gavėją.
46. Atkreiptinas dėmesys ir i tai, kad suinteresuotas asmuo kasacinio skundo argumentais neneigia pareiškėjos skambučių telefonu, kurių metu ji domėjosi, kodėl negražinamos iš jos sąskaitos nurašytos lšos, i antstolio kontorą aplinkybių, tik nurodo, jog pareiškėja, skambindama i antstolio kontorą, nė vienu žodžiu neužsiminė apie pašto siuntą, kurią galbūt siuntė antstoliui. Teisėju kolegija pažymi, kad suinteresuotas asmuo bylos nagrinėjimo metu šia aplinkybe nesirėmė, ji nenurodyta ir suinteresuoto asmens iki šio kasacinio nagrinėjimo teiktuose procesiniuose dokumentuose. Taigi ši aplinkybė, kasaciniame skunde nurodoma kaip pagrindžianti suinteresuoto asmens nežinojimą (negalėjimą žinoti) apie jam siustą siuntą Nr. RE193993865LT, nebuvo nagrinėta nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teisme. Kadangi suinteresuotas asmuo kasaciniame skunde remiasi aplinkybe, kuria nesirėmė pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose, teisėju kolegija, vadovaudamasi jau minėtomis CPK 347 straipsnio 2 dalies nuostatomis, i ją neatsižvelgia.
47. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėju kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas savo išvadą dėl antstolio turėjimo ir galėjimo žinoti apie pareiškėjos jam išsiustą pašto siuntą Nr. RE193993865LT grindė įrodymų visuma, pasisakė dėl šių įrodymų tinkamumo, irodomosios reikšmės ir jais patvirtinamų aplinkybių, atsižvelgė i iš skirtingų įrodinėjimo priemonių gautos informacijos prieštaringumą, sprendamas dėl AB Lietuvos pašto 2021 m. kovo 5 d. siuntų pristatymo laktas įmonei ir AB Lietuvos pašto i byla pateiktos informacijos reikšmės, argumentavo, kodėl šių įrodymų nevertino kaip patikimų, o vertino juos kritiškai (be kita ko, dėl juose pačiuose esančios informacijos prieštaringumo). Taip pat skundžiamoje teismo nutartyje nurodyta, kuo remdamasis apeliacinės instancijos teismas padarė išvadą dėl pareiškėjos pateiktų duomenų vertinimo kaip patikimų ir pakankamų teisiškai reikšmingoms aplinkybėms nustatyti. Taigi nėra pagrindo pripažinti, kad apeliacinės instancijos teismas didesnę irodomąją vertę suteikė pareiškėjos pateiktiems duomenims ir ignoravo suinteresuoto asmens pateiktus rašytinius įrodymus. Priešingai, šiuo aspektu darytina išvada, kad įrodymų vertinimas byloje apeliacinės instancijos teismo buvo grindžiamas įrodymų lygybės principu, nė vieno iš jų nelaikant svaresniu, o motyvuotos išvados padarytos remiantis abiejų bylos dalyvių pateiktų faktinių duomenų visuma, įvertinta pagal CPK 185 straipsnio reikalavimus.
48. Nustačius, jog apeliacinės instancijos teismas savo išvadą dėl esminę reikšmę šioje byloje turinčios faktinės aplinkybės padarė nepažeisdamas CPK nustatytų ir kasacinio teismo praktikoje suformuluotų įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisyklių, nėra teisinio pagrindo paneigti ir jo konstatuotą faktą, kad antstoliui, jeigu jis pagal jam keliamus profesinius standartus būtų elgęsis atidžiai bei rūpestingai, turėjo ir galėjo būti žinoma, jog pareiškėja yra išsiuntusi prašymą dėl nurašytų lšų gražinimo, taigi kasacinis teismas yra įpareigotas vadovautis šia nustatyta faktine aplinkybe dėl antstolio veiksmų nagrinėjamoje byloje neteisėtumo (CPK 353 straipsnio 1 dalis).
49. Kasaciniame skunde suinteresuotas asmuo, nesutikdamas su apeliacinės instancijos teismo išvadomis dėl antstolio veiksmų neteisėtumo, taip pat nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai atsižvelgė i Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. rugsėjo 22 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-479-248/2015 pateiktus išaiškinimus, kad antstoliui, be kita ko, taikytinas aukštesnis profesinio rūpestingumo standartas, kuris suponuoja, kad rūpestingas antstolis turi būti aktyvus vykdamy procese, reaguoti i vykdomy kliuvinius ir dėti visas reikiamas protingas pastangas tam, kad jie būtų pašalinti. Suinteresuoto asmens nuomone, nurodytos civilinės bylos ir nagrinėjamos civilinės bylos aplinkybės nesutampa, todėl apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi nurodytos kasacinio teismo nutarties išaiškinimais.
50. Šis kasacinio skundo argumentas pripažintinas teisiškai nepagrįstu.
51. Nagrinėjamos bylos atveju teisėju kolegija sutinka, kad civilinės bylos [Nr. 3K-3-479-248/2015](#), kurioje priimtos kasacinio teismo nutarties

išaiškinimais vadovavosi apeliacinės instancijos teismas, ir šios bylos faktinės aplinkybės nėra tapačios, tačiau abi jas sieja jose spęstų klausimų esmė – dėl antstolio veiksmų. Be to, kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad teismas, sprenddamas konkretų tarp šalių kilusį ginčą, gali vadovautis savo paties ar aukštesnės instancijos teismų pateiktais išaiškinimais, susijusiais su bylai aktualios teisės normos dispozicijos aiškinimu, t. y. kiek tai nėra susiję su tos teisės normos pritaikymu konkrečiai situacijai pagal nustatytas faktines aplinkybes (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-239-701/2021, 48 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika). Taigi apeliacinės instancijos teismas galėjo kaip aktualiais remtis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-479-248/2015](#) pateiktais išaiškinimais dėl antstoliui jo veikloje taikytinų principų, kurie yra antstolio procesinių veiksmų (nepriklausomai nuo to, kokie konkrečiai tai veiksmai – atlikti varžytynių metu (kaip kad civilinėje byloje [Nr. 3K-3-479-248/2015](#)) ar vykdant išieškojimą iš kredito įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje esančių lėšų (kaip kad nagrinėjamoje byloje)) teisėtumo matas.

Dėl antstolio įpareigojimo grąžinti neteisėtai iš skolininko sąskaitos nurašytas lėšas

52. Suinteresuoto asmens kasaciniame skunde, be kita ko, argumentuojama, kad apeliacinės instancijos teismas, įpareigodamas jį grąžinti iš pareiškėjos sąskaitos nuskaičiuotas ir į antstolio depozitinę sąskaitą 2021 m. vasario 26 d. pervestas lėšas – 3063,88 Eur, neįvertino, jog šių lėšų antstolio depozitinėje sąskaitoje nėra, jos pervestos išieškotojams, taigi jis objektyviai šiuo metu negali įvykdyti šio teismo įpareigojimo.
53. Teisėjų kolegija šiuos kasacinio skundo argumentus pripažįsta iš dalies pagrįstais.
54. [CPK 510 straipsnio](#) 1 dalyje įtvirtinta, kad XXXI skyriuje nustatyta tvarka gali būti skundžiami antstolių procesiniai veiksmai ar atsisakymas procesinius veiksmus atlikti.
55. Kasacinis teismas, pasisakydamas dėl [CPK 510 straipsnio](#) taikymo, yra nurodęs, kad, siekiant užtikrinti antstolio atliekamų veiksmų teisėtumą, suinteresuotam asmeniui, manančiam, kad antstolio veiksmai ar atsisakymas juos atlikti pažeidžia jo teises ar įstatymų saugomus interesus, suteikta teisė apskusti antstolio procesinius veiksmus arba atsisakymą atlikti procesinius veiksmus ([CPK 510 straipsnis](#)). Antstolio procesinių veiksmų ar atsisakymo juos atlikti apskundimą reglamentuoja [CPK](#) V dalies „Ypatingoji teisena“ XXXI skyriaus „Bylos dėl antstolių ir notarinių veiksmų“ normos. Šiame skyriuje nustatytas vykdymo proceso dalyvių pažeistų teisių gynimo būdas, kuris įgyvendinamas suinteresuotam asmeniui paduodant skundą dėl antstolio veiksmų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 24 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-155-687/2019](#), 22 punktas).
56. [CPK](#) įtvirtinta ikiteisminė ginčų dėl antstolio veiksmų nagrinėjimo tvarka, kuri skirta tam, kad vykdymo procesas vyktų racionaliai ir sklandžiai; išankstinis skundo nagrinėjimas suteikia galimybę pačiam antstoliui ištaisyti vykdymo trūkumus, taip išvengiant nereikalingo bylinėjimosi teisme ir su tuo susijusio vykdymo proceso vilkinimo, be to, išankstinio skundo nagrinėjimo metu išaiškinamos reikšmingos aplinkybės, surenkami aktualūs bylai duomenys, tai palengvina ir pagreitina ginčo nagrinėjimą teisme (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. lapkričio 8 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-549/2013](#); 2017 m. lapkričio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-419-701/2017, 21 punktas).
57. Pagal [CPK 510 straipsnio](#) 3 dalį, jeigu antstolis atsisako visiškai ar iš dalies patenkinti skundą, skundas, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje nurodytą atvejį, kartu su antstolio patvarkymu ir vykdomąja byla ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo patvarkymo priėmimo persiunčiamas apylinkės teismui, kurio veiklos teritorijoje yra antstolio kontoros buveinė.
58. [CPK 513 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad, patenkinęs skundą, teismas antstolio veiksmą panaikina arba įpareigoja antstolį veiksmą atlikti. Kasacinis teismas dėl šios normos taikymo yra išaiškinęs, kad skundo patenkinimas ir atitinkamų antstolio veiksmų pripažinimas neteisėtais iš esmės reiškia vykdymo proceso grąžinimą į iki pažeidimo buvusią situaciją (lot. *restitutio in integrum*) bei galimybės teisėtai atlikti vykdymo veiksmus sudarymą. Teismas nesprendžia, kaip antstolis turi atlikti vieną ar kitą veiksmą, tik konstatuoja atlikto veiksmo teisėtumą arba neteisėtumą ar įpareigoja atlikti veiksmą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-225/2009).
59. Byloje teismų nustatyta, kad suinteresuotas asmuo antstolis J. Petrikas vykdomojoje byloje Nr. 0172/09/00232 vykdo Klaipėdos apygardos teismo 2009 m. sausio 28 d. įsakymą dėl 41 256,37 Eur skolos ir 5 proc. dydžio metinių palūkanų kreditoriaus V. D. naudai iš skolininkės (pareiškėjos) V. P. išieškojimo, o vykdomojoje byloje Nr. 0172/16/01221 – Klaipėdos miesto apylinkės teismo 2016 m. birželio 6 d. vykdomąjį raštą [Nr. e2-2478-980/2016](#) dėl 454,85 Eur skolos ir 5 proc. dydžio metinių palūkanų kreditorės UAB „Noble Group“ naudai iš pareiškėjos išieškojimo. 2021 m. vasario 5 d. antstolis, vykdydamas šias vykdomąsias bylas, Piniginių lėšų apribojimų informacinei sistemai (toliau – PLAIS) pateikė nurodymą Nr. S-21-172-3839 priverstinai nurašyti lėšas, patenkančias į pareiškėjos banko sąskaitas, ir pervesti šias lėšas į antstolio depozitinę sąskaitą, taip pat nustatė skolininkei mėnesinę 780 Eur laisvai disponuojamą sumą. 2021 m. vasario 26 d. per PLAIS į antstolio depozitinę sąskaitą iš pareiškėjos banko sąskaitos buvo pervesta 3063,88 Eur suma. 2021 m. kovo 26 d. antstolis priėmė patvarkymą Nr. S-21-172-11053 dėl 3063,88 Eur sumos paskirstymo, o 2021 m. kovo 26 d. pavedimais Nr. 1555 ir Nr. 1556 paskirstytas lėšas pervadė išieškotojams – 7,70 Eur išieškotojui UAB „Noble Group“, 1060,23 Eur išieškotojui V. D., 1080,57 Eur papildomoms vykdymo išlaidoms, kurios patirtos atliekant atskirus veiksmus vykdomojoje byloje, padengti ir 923,01 Eur kaip atlygį antstoliui.
60. 2021 m. balandžio 19 d. pareiškėja pateikė antstoliui skundą dėl antstolio veiksmų, prašydama grąžinti 3063,88 Eur sumą. Antstolis 2021 m. gegužės 3 d. patvarkymu netenkino skundo ir persiuntė jį teismui ([CPK 510 straipsnio](#) 3 dalis).
61. Taigi nagrinėjamoje byloje procesas inicijuotas ir vyksta ypatingosios teisenos tvarka pagal pareiškėjos skundą siekiant patikrinti ir užtikrinti antstolio atliekamų skundžiamų veiksmų teisėtumą. Apeliacinės instancijos teismas, skundžiamoje nutartyje pripažinęs (kaip minėta anksčiau – pagrįstai), kad antstolio atlikti priverstinio vykdymo veiksmai išieškant iš lėšų, esančių kredito įstaigoje atidarytoje pareiškėjos sąskaitoje, yra neteisėti (žr. šios nutarties 48 punktą), įpareigojo antstolį grąžinti iš skolininkės sąskaitos nuskaičiuotas ir į antstolio depozitinę sąskaitą 2021 m. vasario 26 d. pervestas lėšas – 3063,88 Eur.
62. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas, išspręsdamas antstolio įpareigojimo grąžinti neteisėtai iš pareiškėjos sąskaitos nurašytas lėšas klausimą, nukrypo nuo kasacinio teismo suformuotos praktikos ir šį klausimą išsprendė iš dalies netinkamai.
63. Apeliacinės instancijos teismas rezoliucinėje dalyje nurodė, kad įpareigoja antstolį grąžinti iš skolininkės sąskaitos nuskaičiuotas ir į antstolio depozitinę sąskaitą 2021 m. vasario 26 d. pervestas lėšas – 3063,88 Eur. Tačiau pabrėžtina, kad šios lėšos buvo ne tik nurašytos iš pareiškėjos sąskaitos ir pervestos į antstolio depozitinę sąskaitą, bet *dalis jų ir paskirstyta bei išmokėta išieškotojams*. Tai patvirtina vykdomojoje byloje antstolio priimtas 2021 m. kovo 26 d. patvarkymas Nr. S-21-172-11053 dėl lėšų paskirstymo ir išmokėjimo išieškotojams, taip pat 2021 m. kovo 26 d. mokėjimo pavedimai Nr. 1555 ir Nr. 1556.
64. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad lėšų išieškojimas iš skolininko ir jų buvimas antstolio depozitinėje sąskaitoje nereikia visiško vykdomojo dokumento įvykdymo ir vykdymo procedūrų pabaigos bei vykdomosios bylos užbaigimo. Pakankamo kiekio lėšų atsiskaityti su išieškotoju patekimas į antstolio depozitinę sąskaitą reiškia tik vykdymo proceso dalies – išieškojimo stadijos – pabaigą. Tol, kol išieškotojo reikalavimai nepatenkinti, t. y. jam dar nepervestos atitinkamos lėšos, vykdymo procesas nėra baigtas. Pinigai, kaip tokie, yra civilinių teisių objektas. Kol pinigai yra antstolio depozitinėje sąskaitoje, tol nuosavybės teisė į juos išlieka pinigų savininkui – skolininkui. Antstolis yra valstybės įgaliotas asmuo, kuriam valstybė suteikia vykdomųjų dokumentų vykdymo ir kitas įstatymų nustatytas funkcijas (Lietuvos

Respublikos antstolių įstatymo 2 straipsnio 1 dalis), taigi vykdymo proceso metu jis netampa iš skolininko išieškotų lėšų savininku, šioms patekus į antstolio depozitinę sąskaitą. Nuoseklus vykdymo proceso baigiamoji stadija yra išieškotų sumų paskirstymas ir išmokėjimas išieškotojui. Iš skolininko išieškotos lėšos nuo jų perdavimo išieškotojui momento tampa išieškotojo nuosavybe (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. gegužės 18 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-220/2010).

65. Nagrinėjamoje byloje pareiškėja prašė teismo įpareigoti antstolį grąžinti nurašytą 3063,88 Eur sumą į jos banko sąskaitą. Minėta, kad 2021 m. kovo 26 d. per PLAIS į antstolio depozitinę sąskaitą iš pareiškėjos banko sąskaitos 2021 m. vasario 26 d. pervesta 3063,88 Eur sumą antstolis paskirstė, 7,70 Eur ir 1060,23 Eur sumas pervestas atitinkamai išieškotojams UAB „Noble Group“ bei V. D., taip pat tam tikrą sumą įskaitydamas kaip vykdymo išlaidų apmokėjimą bei atlygį antstoliui. Remiantis šios nutarties 64 punkte nurodytu kasacinio teismo išaiškinimu, antstolio išieškotojai UAB „Noble Group“ pervesta 7,70 Eur suma laikytina šios bendrovės, o antstolio išieškotojui V. D. pervesta 1060,23 Eur suma – šio išieškotojo nuosavybe. Pervedant šias sumas išieškotojams buvo vykdomi išieškojimai antstolio žinioje esančiose vykdomosiose bylose, kuriose vykdymo veiksmai (išieškojimas) buvo atlikti teismo išduoto vykdomojo rašto ir teismo įsakymo pagrindais (žr. šios nutarties 59 punktą) ([CPK 587](#) straipsnio 1, 2 punktai).
66. Pirmiau minėta, kad, patenkinęs skundą, teismas antstolio veiksmą panaikina arba antstolį įpareigoja veiksmą atlikti ([CPK 513](#) straipsnio 1 dalis). Skundo patenkinimas iš esmės reiškia grąžinimą į buvusią iki pažeidimo padėtį bei galimybės teisėtai atlikti vykdymo veiksmus sudarymą. Tačiau antstolio veiksmų neteisėtumo konstatavimas ir antstolio atlikto veiksmo panaikinimas ypatingąja teise na nagrinėjamoje byloje savaime nereiškia asmens pažeistos teisės visa apimtimi apgynimo. Remiantis kasacinio teismo praktika, išieškotojui pagal vykdomąjį dokumentą pervestų pinigų grąžinimas yra neįmanomas nenuginčijus išieškojimo pagrindą sudarančio vykdomojo dokumento (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. birželio 15 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-225/2009).
67. Kasacinis teismas, plėtodamas nurodytoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-225/2009 pateiktą išaiškinimą, kitoje kasacinėje byloje pažymėjo, kad, esant galiojančiam vykdomajam dokumentui, t. y. teisėtam išieškojimo išieškotojo naudai pagrindui ir pervestos ginčo sumos priklausymo nuosavybės teise šiam išieškotojui faktui, ypatingosios teisenos tvarka negali būti sprendžiamas klausimas dėl pervestos sumos grąžinimo iš išieškotojo valdymo. Ginčijant išieškotojo nuosavybės teisę ir valdymo teisėtumą pareiškėjo teisės galėtų būti ginamos ne paduodant skundą dėl antstolio veiksmų, bet pareiškiant ieškinį ginčo teisenos tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. sausio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-175-313/2021, 35 punktas).
68. Be to, įstatymo leidėjo yra įtvirtinta galimybė reikšti ieškinį ir dėl antstolio neteisėtais veiksmais padarytos žalos atlyginimo. Antstolių įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nurodyta antstolio pareiga vykdyti įstatymų nustatytus vykdomuosius dokumentus. Antstoliai, atlikdami savo funkcijas, privalo vadovautis antstolių veiklos teisėtumo, kooperacijos ir demokratiškumo, taip pat civilinio proceso principais. Antstolis privalo sąžiningai atlikti profesines pareigas. Vykdydamas vykdomuosius dokumentus, antstolis privalo imtis visų teisėtų priemonių tinkamai apginti išieškotojo interesus, nepažeisdamas kitų vykdymo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų (Antstolių įstatymo 3 straipsnio 1 dalis). Pagal Antstolių įstatymo 16 straipsnio 1 dalį, antstolis už savo paties ir savo darbuotojų padarytą žalą atsako įstatymų nustatyta tvarka. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad, sprendžiant ginčus dėl antstolio veiksmams padarytos žalos atlyginimą, taikytinos [CPK](#) normos, reglamentuojančios deliktinę civilinę atsakomybę, kartu atsižvelgiant į antstolio profesinės veiklos teisinio reglamentavimo nulėmtą civilinės atsakomybės taikymo specifiką (pirmiau nurodyta kasacinio teismo nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-175-313/2021](#), 36 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
69. Taigi teismas, ypatingosios teisenos procese nutartimi konstatuodamas antstolio veiksmų neteisėtumą ir taikydamas [CPK 513](#) straipsnio nuostatas bei įgyvendindamas *restitutio in integrum* principą, gali įpareigoti antstolį grąžinti *tik* jo depozitinėje sąskaitoje esančias (t. y. jau išieškotas iš skolininko, bet dar nepaskirstytas ir neišmokėtas išieškotojui) lėšas, taip pat antstoliui paskirstytas bei išmokėtas vykdymo išlaidas, įskaitant atlygį antstoliui, kadangi iš neteisėtų antstolio veiksmų negali kilti antstolio teisė gauti vykdymo išlaidų atlyginimą.
70. Tuo tarpu antstolio patvarkymo, kuriuo iš skolininko išieškotos lėšos paskirstomos ir išmokamos išieškotojui, sukuriamos teisinės pasekmės (išieškotojas tampa jam pagal vykdomąjį dokumentą išmokėtų lėšų savininku) lemia, kad antstolis neturi objektyvios galimybės pašalinti pažeidimą tokiu būdu, kad būtų atkurta iki pažeidimo buvusi padėtis. Antstolio įpareigojimas pašalinti padarytą pažeidimą ir grąžinti neteisėtai nurašytas lėšas, kurios jau išmokėtos išieškotojui, iš esmės reikštų antstolio pareigą asmeninėmis lėšomis (savo sąskaita) įvykdyti skolininko prievolę ar jos dalį. Tuo tarpu, kaip minėta, nagrinėdamas bylas dėl antstolio veiksmų [CPK XXXI](#) skyriaus nustatyta tvarka, teismas vertina tik antstolio veiksmų teisėtumą, tačiau žalos (nuostolių) atlyginimo klausimų nesprendžia – jie galėtų būti nagrinėjami skolininkui [CPK](#) nustatyta ieškinio teise pareiškiant ieškinį antstoliui dėl atlyginimo žalos, patirtos antstoliui ne įstatymo nustatyta tvarka nurašius lėšas iš skolininko sąskaitos ir jas išmokėjus išieškotojams.
71. Nagrinėjamos bylos kontekste paminėtina, kad pirmiau aptarti aspektai dėl vykdymo proceso grąžinimo į buvusią iki pažeidimo padėtį, kai antstolio veiksmai pripažinti neteisėtais, iš esmės koreliuoja su ankstesne kasacinio teismo praktika, suformuota panašaus pobūdžio kaip nagrinėjama byloje, kuriose sprenda dėl šalių grąžinimo į buvusią padėtį turto pardavimo iš varžytinių akto pripažinimo negaliojančiu atvejais, kai iš pirkėjo gauta pinigų suma jau paskirstyta išieškotojams: 1) taikant restituciją, pinigus turto pirkėjui priteisus iš varžytynės vykdžiusio antstolio, o iš varžytinių parduotą turtą grąžinus skolininkui, pastarasis nepagrįstai praturtėtų *antstolio sąskaita*; 2) turto pardavimo iš varžytinių aktą pripažinus negaliojančiu ir restituciją taikant natūra, skolininkui (buvusiam iš varžytinių parduoto turto savininkui) grąžinamas turtas, o pirkėjui priteisiama jo už tą turtą sumokėta pinigų suma: *jeigu* ši pinigų suma yra *antstolio žinioje*, tai ji visa pirkėjui priteisiama iš *antstolio*, nepaisant to, ar dalį šios sumos antstolis ketina panaudoti (panaudojo) vykdomo išlaidoms atlyginti, nes, pripažinus turto pardavimo iš varžytinių aktą negaliojančiu, priverstinis skolos išieškojimas iš skolininko lieka nebaigtas; *jeigu* iš pirkėjo gauta pinigų suma jau išmokėta išieškotojams, tai pirkėjui, kaip pasikeitusiam kreditoriui išieškojimo prievolėje, ji priteisiama iš skolininko (buvusio iš varžytinių parduoto turto savininko); 3) varžytynės vykdžiusiam *antstoliui gali būti reikiami reikalavimai dėl civilinės atsakomybės taikymo*; 4) vykdomo išlaidos antstoliui už jo atliktus neteisėtus veiksmus neatlygintinos (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. balandžio 23 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-7-90/2009](#); 2015 m. balandžio 10 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-189-690/2015).
72. Apibendrinama išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad esant galiojantiems vykdomiesiems dokumentams, t. y. teisėtiems išieškojimo UAB „Noble Group“ ir V. D. naudai iš pareiškėjos (skolininkės) pagrindams bei dalies iš pareiškėjos sąskaitos pervestos ir jos prašomos grąžinti sumos priklausymo nuosavybės teise nurodytiems išieškotojams faktui, šioje, ypatingosios teisenos tvarka nagrinėjamoje, byloje negali būti sprendžiama dėl grąžinimo pareiškėjai (skolininkei) 7,70 Eur iš išieškotojos UAB „Noble Group“ ir 1060,23 Eur grąžinimo iš išieškotojo V. D. valdymo. Šios pareiškėjos (skolininkės) prievolės atitinkamos dalys nurodytiems išieškotojams antstolio J. Petriko vykdomosiose bylose Nr. 0172/09/00232 ir Nr. 0172/16/01221 yra laikomos įvykdytomis ir jomis atitinkamai mažinamos pareiškėjos (skolininkės) negrąžintos šiems išieškotojams skolos dalys. Apeliacinės instancijos teismui taip pat nebuvo pagrindo tenkinti pareiškėjos skundo dalies dėl šiems išieškotojams jau paskirstytų ir išmokėtų lėšų, kuriomis antstolis jau nebedisponuoja, priteisimo iš antstolio.
73. Nagrinėjamoje byloje pripažinus pagrįstomis apeliacinės instancijos teismo išvadas dėl antstolio veiksmų nurašant iš pareiškėjos sąskaitos 3063,88 Eur sumą neteisėtumo, darytina išvada, kad, remiantis šios nutarties 66–71 punktuose nurodytais argumentais ir išaiškinimais, apeliacinės instancijos teismas turėjo pagrindą įpareigoti antstolį grąžinti (tik) jo nuosavybe esančią iš pareiškėjos sąskaitos neteisėtai nurašytų lėšų dalį: 1080,57 Eur papildomoms vykdomo išlaidoms padengti ir 923,01 Eur atlygį antstoliui.
74. Atsižvelgiant į tai, skundžiama apeliacinės instancijos teismo nutartis keistina, įpareigojant antstolį grąžinti iš pareiškėjos sąskaitos nurašytas ir į antstolio depozitinę sąskaitą 2021 m. vasario 26 d. pervestas lėšas – 2003,58 Eur. Kartu pažymėtina, kad, kiek tai susiję su kita (išieškotojams jau išmokėta) nurašytų lėšų dalimi, pareiškėja turi teisę ginti savo teises ir pažeistus interesus reikšdama ieškinį dėl antstolio neteisėtais veiksmais padarytos žalos atlyginimo (šios nutarties 68 punktas).

75. Kiti suinteresuoto asmens kasacinio skundo argumentai, atsižvelgiant į jų esmę, vertintini kaip neturintys teisinės reikšmės galutiniam šios bylos procesiniam rezultatui, taip pat įtakos vienodos teismų praktikos formavimui, todėl teisėjų kolegija dėl jų nepasisako.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

76. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, iš antrosios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos; jeigu ieškinys patenkintas iš dalies, šiame straipsnyje nurodytos išlaidos priteisiamos ieškovui proporcingai teismo patenkintų reikalavimų daliai, o atsakovui – proporcingai teismo atmestų ieškinių reikalavimų daliai; jeigu kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą ([CPK 93 straipsnio](#) 1, 2, 5 dalys, 98 straipsnio 1 dalis).
77. [CPK 443 straipsnio](#) reglamentuojančio ypatingosios teisenos bylų nagrinėjimo ypatumus, 6 dalyje nustatyta, kad dalyvaujančių byloje asmenų bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos. Tais atvejais, kai dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas arba jų interesai yra priešingi, teismas gali proporcingai padalyti turėtas bylinėjimosi išlaidas arba jų atlyginimą priteisti iš dalyvavusio byloje asmens, kurio pareiškimas atmestas.
78. Nagrinėjamos bylos atveju yra pagrindas konstatuoti, kad dalyvaujančių byloje asmenų suinteresuotumas bylos baigtimi yra skirtingas, todėl spręstinas bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas ([CPK 443 straipsnio](#) 6 dalis).
79. Kasacinį skundą tenkinus iš dalies, pakeičiant apeliacinės instancijos teismo nutartį dėl antstolio įpareigojimo grąžinti 3063,88 Eur sumą, sumažinant ją iki 2003,58 Eur, darytina išvada, kad buvo patenkinta 65 proc. pareiškėjos pirmosios instancijos teisme reikštų reikalavimų (2003,58 Eur x 100 proc. / 3063,88 Eur). Atsižvelgiant į tokią patenkintų ir atmestų reikalavimų dalį, perskirstomos ir paskirstomos dalyvaujančių byloje asmenų atitinkamai pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose bei kasaciniame teisme patirtos bylinėjimosi išlaidos ([CPK 93 straipsnio](#) 2 dalis).
80. Bylos duomenys patvirtina, kad pareiškėja bylinėjimosi išlaidų advokato pagalbai nepatyrė, todėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo pareiškėjai klausimas nespręstinas ([CPK 98 straipsnis](#)).
81. Pagal pateiktus į bylą duomenis suinteresuotas asmuo antstolis J. Petrikas turėjo 200 Eur atstovavimo apeliacinės instancijos teisme rengiant atsiliepimą į pareiškėjos atskirąjį skundą išlaidų. Atsižvelgiant į tai, kad šios prašytos priteisti išlaidos neviršija teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 1R-77 ir Lietuvos advokatūros advokatų tarybos pirmininko 2015 m. kovo 16 d. raštu Nr. 141 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio 8.16 punkte nurodyto dydžio, įvertinus pareiškėjos patenkintų ir atmestų reikalavimų dydį, suinteresuotam asmeniui antstoliui J. Petrikui iš pareiškėjos priteistina 70 Eur (200 Eur x 35 proc. / 100 proc.) išlaidų advokato pagalbai apeliacinės instancijos teisme atlyginimo ([CPK 98 straipsnio](#) 1 dalis).
82. Kasacinis teismas patyrė 8,19 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2023 m. vasario 6 d. pažyma). Atsižvelgiant į bylos procesinį rezultatą, šių bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei turėtų būti priteistas iš pareiškėjos – 2,87 Eur, o iš suinteresuoto asmens J. Petriko – 5,32 Eur ([CPK 79 straipsnis](#), 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92, 96 straipsniai). [CPK 96 straipsnio](#) 6 dalyje nustatyta, kad jeigu iš šalies pagal šį straipsnį į valstybės biudžetą išieškotina bendra suma yra mažesnė už teisingumo ministro kartu su finansų ministru nustatytą minimalią valstybei priteistiną bylinėjimosi išlaidų sumą, teismas tokios sumos nepriteisia ir ji nėra išieškoma. Pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymą Nr. 1R-261/1K-355 „Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“ (redakcija, galiojanti nuo 2020 m. sausio 23 d.) minimali valstybei priteistina bylinėjimosi išlaidų suma yra 5 Eur. Kadangi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, paskirsčius jas byloje dalyvaujantiems asmenims, pareiškėjai iš jų tenkanti dalis nesiekia 5 Eur, procesinių dokumentų įteikimo išlaidų atlyginimas iš jos nepriteistinas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Klaipėdos apygardos teismo 2022 m. liepos 27 d. nutartį pakeisti ir nutarties rezoliucinę dalį išdėstyti taip:

„Panaikinti Klaipėdos apylinkės teismo 2021 m. gegužės 27 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – tenkinti pareiškėjos skundo dėl antstolio Jono Petriko veiksmų dalį ir įpareigoti antstolį Joną Petriką grąžinti iš pareiškėjos V. P. sąskaitos nurašytas ir į antstolio depozitinę sąskaitą 2021 m. vasario 26 d. pervestas lėšas – 2003,58 Eur. Kitą pareiškėjos V. P. skundo dalį atmesti.“

Priteisti suinteresuotam asmeniui antstoliui Jonui Petrikui (a. k. *(duomenys nekelbtini)*) iš pareiškėjos V. P. (a. k. *(duomenys nekelbtini)*) 70 (septyniasdešimt) Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti valstybei iš suinteresuoto asmens antstolio Jono Petriko (a. k. *(duomenys nekelbtini)*) 5,32 Eur (penkis Eur 32 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimo. Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5662.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Artūras Driukas

Sigita Rudėnaitė

Antanas Simniškis